

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

від 26.03.2026

Здобувач ступеня доктора філософії Мотрук Юрій Богданович, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Карпатський національний університет імені Василя Стефаника за спеціальністю «лісове господарство», працює молодшим науковим співробітником зоологічної лабораторії в Карпатському національному природному парку, м. Яремче, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Біологія» у ДВНЗ Ужгородський національний університет.

Разова спеціалізована вчена рада PhD 11895 (ДФ 61.051.225), утворена наказом від «3» лютого 2026 року № 179/01-04, Міністерство освіти і науки України, м. Ужгород у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Любові ФЕЛЬБАБИ-КЛУШИНИ, доктора біологічних наук, професора, професора кафедри ботаніки біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України
Рецензента	Владислава МІРУТЕНКА, кандидата біологічних наук, доцента, завідувача кафедри ентомології та збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України
Офіційних опонентів	Катерини СУХОМЛІН, доктора біологічних наук, професора, професор кафедри зоології, факультету біології та лісового господарства Волинського національного університету імені Лесі Українки МОН України Юрія КАНАРСЬКОГО, кандидата біологічних наук, старшого наукового співробітника Інституту екології Карпат НАН України Віктора БРИГАДИРЕНКА, кандидата біологічних наук, доцента кафедри зоології та екології біолого-екологічного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара МОН України

На засіданні «26» березня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 09 Біологія Мотруку Юрію Богдановичу на підставі публічного захисту дисертації «Сапроксилобійонтні твердокрилі хвойних лісів Карпатського НПП» за спеціальністю 091 Біологія.

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Максим ЧУМАК, кандидат біологічних наук, доцент кафедри ентомології та збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертаційна робота Мотрука Юрія Богдановича на тему «Сапроксилобійонтні твердокрилі хвойних лісів Карпатського НПП» є цілісним і завершеним кваліфікаційним дослідженням, у якому отримано нові наукові результати, що мають важливе теоретичне та прикладне значення. У рамках дисертаційної роботи вперше проведено комплексне дослідження таксономічного різноманіття та структури угруповань сапроксилобійонтних твердокрилих у хвойних лісах, що відрізняються за віковими параметрами та ступенем антропогенного впливу на території Карпатського НПП і Українських Карпат загалом.

За темою дисертації опубліковано 14 наукових праць, серед яких 1 – в іноземному фаховому виданні (Scopus Q2), 3 – статті в українських фахових наукових журналах, 3 – набори даних в глобальній мережі GBIF, 7 – у збірках наукових праць та матеріалах симпозіумів, з'їздів, робочих нарад і науково-практичних конференцій.

1. Diedus V, Chumak V, Hleb R., Glotov S, Khrapov D, Chumak M, **Motruk Y**. Beetle communities (Insecta: Coleoptera) of Beech Forests at the Foothills of the Volcanic Carpathians, Ukraine. *Baltic J Coleopterol*. 2022;22(2):443-471.

URL: <https://bjc.sggw.edu.pl/article/view/6164>

(Іноземне наукове видання Scopus, квартиль Q2 (2022))

2. **Motruk Y**, Glotov S. Saproxyllic rove beetles of the subfamily Aleocharinae (Coleoptera, Staphylinidae) in primeval fir forest of the Carpathian National Nature Park. *ScienceRise: Biological Science*. 2025;2(43):9-15.

URL: https://journals.uran.ua/sr_bio/article/view/340982

(Наукове фахове видання України)

3. **Motruk YuB**. Monitoring of diversity of saproxyllic Coleoptera in coniferous forests of the Carpathian National Nature Park in 2023. *Visti Biosferneho zapovidnyka «Askaniya Nova»* (Biosphere Reserve "Askania Nova" Reports). 2025;27:17-32.

URL: <http://visti.askania-nova.kherson.ua/index.php/journal/article/view/313>

(Наукове фахове видання України)

4. **Motruk YuB**, Diedus VI, Chumak MV, Kyseliuk OI, Kryvosheiev RYe, Drohvalenko OM, Hlotov SV. Contribution to fauna of saproxyllic rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) in coniferous forests of the Carpathian national nature park. *Scientific notes. Biological Sciences (Nizhyn Mykola Gogol State University)*. 2025;3:7-23.

URL: <https://lkp.ndu.edu.ua/index.php/bn/article/view/1386>

(Наукове фахове видання України)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. **Мотрук Ю**. Чи загрожує *Xylosandrus germanus* (Blandford, 1894) (Coleoptera: Curculionidae, Scolytinae) лісам України? In: Тези доповідей міжнародної наукової конференції «Ужгородські ентомологічні читання-2022» (Ужгород, 30 вересня – 2 жовтня 2022 р.); 2022. Ужгород: Говерла; р. 18.

5. **Мотрук Ю**, Чумак М. Дослідження сапроксилобіонтних твердокрилих Карпатського НПП. In: Тези доповідей міжнародної наукової конференції «Ужгородські ентомологічні читання-2024» (Ужгород-Стужиця, 4-6 жовтня 2024 р.); 2024. Ужгород: Говерла; р. 35-36.

7. Krivosheiev, RE, **Motruk YuB**, Chumak MV, Glotov SV. Materials for the study of rove beetles of the subfamily Pselaphinae (Coleoptera: Staphylinidae) in the Carpathian Nature Park. In: *Protected Areas: State, Problems, and Development for the Future: Collection of abstracts of the International scientific and practical conference (Yaremche, 2-3 липня 2025 р.); 2025. Carpathian National Nature Park; р. 18-21.*

8. **Мотрук ЮБ**, Глотов СВ. До вивчення жуків-стафілінід підродини Aleocharinae (Coleoptera: Staphylinidae) Карпатського національного природного парку. In: Матеріали 79-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія» (27 лютого 2025 р.). Том I; 2025. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла»; р. 24.
9. **Мотрук Ю**, Чумак М, Дедусь В, Глотов С. 2025. Biodiversity of rove beetles of the subfamily omaliinae (Coleoptera: Staphylinidae) in the Carpathian National Nature Park. In: Матеріали Четвертої міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 15-річчю створення НПП «Дністровський каньйон» (Заліщики, 11 вересня 2025 р.); 2025. Львів: Галич-Прес; р. 109-112.
10. **Мотрук Ю**, Чумак М, Глотов С. (2025) Матеріали до вивчення жуків-стафілінід підродини Staphylininae (Coleoptera: Staphylinidae) Карпатського НПП. In: Матеріали XXI Всеукраїнської наукової конференції «Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку та інших природоохоронних територій» (Львів – Шацьк, 4-7 вересня 2025 р.); 2025. Львів: Сполом; р. 92-94.
11. **Motruk Yu**, Chumak M, Diedus V, Kyseliuk O, Glotov S. (2025) Diversity of rove beetles of the subfamilies mycetoporinae and tachyporinae (Coleoptera: Staphylinidae) in the Carpathian national nature park. In: Materials of the 2nd international conference of the Dnister Regional Landscape Park (Тлумач, 3 жовтня 2025 р.); 2025. Odesa: Oldi+; р. 166-169.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

12. **Motruk Yu**, Chumak M, Diedus V, Krivosheyev R, Glotov S. Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of coniferous forest of the Carpathian National Nature Park, Mykulychyn, Tatariv and Yablunytsia, Ivano-Frankivsk region, Ukraine. Version 1.1 [dataset]. Ukrainian Nature Conservation Group (NGO); 2025. <https://doi.org/10.15468/9tza27> accessed via GBIF.org on 2025-09-22.
13. Glotov S, Demyanenko S, **Motruk Yu**. (2025) Rove beetles in the fauna of Zakarpattia region of Ukraine according to doctoral thesis of Yuriy A. Bogdanov (1985). Version 1.2 [dataset]. Ukrainian Nature Conservation Group (NGO); 2025. <https://doi.org/10.15468/nvpygd> accessed via GBIF.org on 2025-09-22.
14. Drogvalenko O, **Motruk Yu**, Demyanenko S, Chumak M, Diedus V, Krivosheyev R, Kyselyuk O, Glotov S. (2025) Beetles from fifty families collected within coniferous forest of the Carpathian National Nature Park, Mykulychyn, Tatariv and Yablunytsia, Ivano-Frankivsk region, Ukraine. Version 1.2 [dataset]. Ukrainian Nature Conservation Group (NGO); 2025. <https://doi.org/10.15468/dtvajp> accessed via GBIF.org on 2025-09-22.

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Любов ФЕЛЬБАБА-КЛУШИНА – голова ради, доктор біологічних наук, професор, завідувачка кафедри ботаніки біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» без суттєвих зауважень надала позитивну оцінку роботи.

Владислав МІРУТЕНКО – рецензент, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри ентомології та збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» зазначив, що принципових зауважень щодо змісту дисертаційної роботи, методик, отриманих результатів, їхнього аналізу та оцінки, а також отриманих висновків немає. Проте, є певні незначні зауваження та дискусійні положення. Рецензент вказав, що індекс Сімпсона та індекс Шеннона обидва характеризують показник видового різноманіття у багатовидовому угрупованні. Напевно доцільно б було також розрахувати індекс Маргалефа, який характеризує показник «видового багатства». Зоогеографічний (хорологічний) аналіз є важливою складовою для подібних фауністичних досліджень, але можливо такий аналіз не потрібно було проводити для кожної окремої дослідної ділянки, а достатньо було б зробити його для Карпатського НПП загалом. Отримані результати не суттєво би відрізнялися. У Висновках не відображений розподіл за трофічними групами, хоча автор ставить таке завдання і присвячує його виконанню окремий розділ. 4. Деякі літературні джерела, що процитовані у тексті дисертації, не наведені у Списку використаних джерел. Однак зазначені зауваження не є критичними і не відображаються на загальній актуальності, вагомій практичній значимості результатів та науковій новизні результатів дослідження, і не впливають на позитивну оцінку роботи.

Катерина СУХОМЛІН – офіційний опонент, доктор біологічних наук, професор, завідувачка кафедри зоології факультету біології та лісового господарства Волинського національного університету імені Лесі Українки висловила, що загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Юрія Богдановича Мотрука треба відмітити деякі зауваження та побажання. Сказала, що при формулюванні ключових слів до роботи потрібно було врахувати вимогу, що ключові слова не повинні дублювати назву статті. Серед 15 ключових слів та словосполучень співпадає 4 і це всі слова з теми дослідження. Їх бажано було б замінити синонімами, чи використати інші терміни. При формулюванні новизни поведеної роботи чомусь не вказано результати отримані у розділі 7 «Трофічні групи угруповань сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів». Підрозділ 3.1. має назву «Методика досліджень», але у тексті є опис матеріалів та методик досліджень, тому, на мою думку, підрозділ потрібно було назвати «Матеріали та методи досліджень» і почати його не з опису методик, а саме з матеріалів. Є побажання до рисунку 3.3 «Розташування дослідних ділянок ...». Добре, що ділянки позначені різними кольорами, але номери ділянок дрібні і нечіткі, що утруднює розуміння рисунку. У роботі є випадки некоректного розміщення рисунків та посилань на них. Посилання на ілюстративний матеріал має передувати ілюстрації. До загальних зауважень можна віднести наявність технічних помилок. Однак, викладені зауваження та недоліки оформлення і подання матеріалу мають локальний, а не системний характер. Вони не викликають сумнівів у правомірності отриманих за результатами дисертаційного дослідження висновків та обґрунтованості положень, що винесені на захист.

Зауваження здебільшого мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Мотрука Юрія Богдановича.

Юрій КАНАРСЬКИЙ – офіційний опонент, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Інституту екології Карпат НАН України сказав, що загалом дисертаційна робота справляє надзвичайно позитивне враження у методологічному, контекстному й аналітичному аспектах. Проте, відзначаючи високий науково-методологічний рівень роботи, вважає за потрібне зробити деякі зауваження та рекомендації: Назва таблиці 4.1 «Таксономічний список сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП» недоречна, оскільки в ній перелічені всі види Coleoptera, виявлені під час досліджень, а не тільки сапроксилобіонти. Тому доцільніше було б її назвати «Таксономічний список твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП». Крім того, у таблиці надвидові таксони та екологічні групи позначені англійською (family, subfamily, genus, non-saproxylic, saproxylic), що виглядає не зовсім доречно. У таксономічному списку колеоптерофауни дослідженої території наведено 493 види сапроксильних твердокрилих і 700 видів Coleoptera загалом. При цьому значна частина не-сапроксильних видів визначена лише до роду. Тому вказане співвідношення видового складу сапроксилобіонтів до всіх зібраних твердокрилих (70%) є некоректним. Назва таблиці 4.2 «Кількість видів і відсоток від загальної кількості видів в населенні сапроксилобіонтних видів твердокрилих хвойних лісів 8 Карпатського НПП» виглядає некоректно. Доцільніше було б назвати її «Співвідношення участі окремих родин в угрупованнях сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП». Заголовок підрозділу 5.3 «Ялицевий праліс» помилковий, він стосується ділянки всихаючого старовікового ялицево-смерекового лісу. З огляду на велику кількість виявлених раритетних видів, що перебувають під охороною на міжнародному, національному та регіональному рівнях, а також значну роль сапроксилобіонтів як індикаторів стану природності лісових екосистем, доцільно було б зробити окремих розділ (підрозділ), присвячений цим аспектам. У роботі присутня незначна кількість друкарських огріхів, стилістичних і граматичних помилок. Разом із цим, наведені зауваження та рекомендації не ставлять під сумнів якість, обґрунтованість та достовірність винесених на захист висновків і положень дисертаційного дослідження, не знижують їх наукової цінності та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Віктор БРИГАДИРЕНКО – офіційний опонент, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри зоології та екології біолого-екологічного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара сказав, що результати досліджень представлено цілком логічно, робота добре ілюстрована 22 рисунками та 7 таблицями, виконана з дотриманням відповідних вимог, витримана структура, зміст, академічна доброчесність та вимоги біоетики щодо проведення досліджень із живими організмами. Опонент відзначив високий науково-методичний рівень і позитивне враження від роботи, але,

поряд із цим виникла низка зауважень, побажань і запитань. У третьому розділі на рисунку 3.3 зображена карта розташування ділянок, але відсутні географічні координати. Рисунки 5.9 та 5.10 мають низьку інформативність і потребують додаткового роз'яснення зображених даних для читачів. У розділі 5 відсутні ґрунтовні висновки. У розділі 6 список зоогеографічний комплексів подано в стовпчик, а не в рядок, що створює низьку щільність інформації в цьому місці роботи. У розділі 7 відсутнє посилання на літературу, яку взяли за основу трофічної спеціалізації видів. У тексті відсутнє посилання на рисунки 7.1 та 7.2. У таблиці 7.2 присутнє невиправдане скорочення «троф. група», хоча там помістилось би «трофічна група». У роботі відсутнє порівняння угруповань сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП з такими ж угрупованнями інших установ ПЗФ, зокрема іноземних. Також, опонент вказав, що викладені зауваження мають суто рекомендаційний характер. Вони жодним чином не применшують позитивну оцінку роботи, а покликані підтвердити наукові здобутки дисертанта.

Всі озвучені зауваження отримали відповіді та пояснення з боку здобувача, та не впливають на загальну позитивну оцінку результатів дисертаційного дослідження Мотрука Юрія Богдановича. Всі члени ради висловили підтверження того, що автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії.

Результати відкритого голосування:

«За» – п'ять членів ради,

«Проти» – нуль членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Юрію МОТРУКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 09 «Біологія» за спеціальністю 091 «Біологія»

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Любов ФЕЛЬБАБА-КЛУШИНА